

Knjiga „Od Vinče do Resave – stazama predaka“ predstavlja rezultat dugogodišnjeg istraživanja, prikupljanja građe i promišljanja o jednom prostoru koji, iako geografski omeđen, svojim istorijskim, kulturnim i duhovnim značenjem daleko prevazilazi lokalne okvire. Polazeći od sela Medveđa u Resavi, autor otvara mnogo širu priču – priču o kontinuitetu života, o ljudima koji su stvarali i čuvali svoje zajednice, o porodicama koje su kroz vekove oblikovale identitet jednog kraja i, posredno, identitet srpskog naroda.

Istorijski luk kojim se ova knjiga kreće izuzetno je širok. Od tragova neolitske vinčanske kulture, preko antičkog i srednjovekovnog nasleđa, burnih vekova osmanske vlasti i borbi za oslobođenje, pa sve do savremenog doba, čitalac prati razvoj prostora koji je, uprkos brojnim istorijskim izazovima, uspevao da sačuva svoje pamćenje, običaje i kulturni identitet.

Posebna vrednost ovog dela ogleda se u njegovom interdisciplinarnom pristupu. Istorijska istraživanja dopunjena su arheološkim nalazima, etnološkim zapisima, arhivskom građom, rodoslovima, usmenim predanjima i bogatom dokumentacijom, čime je stvorena celovita slika jednog vremena i ljudi koji su ga živeli. Na taj način knjiga prevazilazi granice klasične lokalne monografije i postaje svedočanstvo o istorijskom kontinuitetu, kulturnom nasleđu i kolektivnom pamćenju.

Posebnu vrednost ovom delu daje i metodološki pristup autora. Građa nije samo prikupljana, već je sistematski proveravana, upoređivana i kritički sagledavana. Arhivski izvori povezivani su sa terenskim istraživanjima, usmenim svedočenjima, porodičnim rodoslovima i raspoloživom stručnom literaturom. Takav istraživački postupak omogućio je da se pojedinačni podaci uklope u širu istorijsku sliku i da brojne porodične i lokalne priče dobiju svoje pouzdano mesto u vremenu i prostoru. Upravo zbog toga ova knjiga nije samo zbir činjenica, već dokumentovano svedočanstvo o jednom delu srpske istorije i kulturne baštine. Njena vrednost nije samo u obimu prikupljene građe, već i u načinu na koji je ona obrađena, proverena i predstavljena čitaocu.

Posebno mesto u ovoj knjizi zauzimaju rodoslovi i porodične hronike. Oni nisu predstavljeni samo kao niz imena i generacija, već kao živo svedočanstvo trajanja porodice, zajednice i naroda. Kroz sudbine pojedinaca autor pokazuje kako se velika istorija prelama u svakodnevnom životu običnih ljudi i kako lična sećanja postaju deo zajedničkog istorijskog iskustva. Na taj način istorija dobija ljudsko lice, a porodično pamćenje prerasta u važan deo nacionalnog kulturnog nasleđa.

U vremenu ubrzanih društvenih promena, kada se informacije smenjuju gotovo trenutnom brzinom, a kultura sećanja sve češće ustupa mesto prolaznosti i zaboravu, ovakva dela dobijaju poseban značaj. Ona podsećaju da istorija nije samo niz datuma, događaja i političkih promena, već neprekidan dijalog između prošlosti i sadašnjosti. Bez razumevanja sopstvenih korena teško je razumeti sadašnjost, a još teže odgovorno graditi budućnost.

Iako je u središtu knjige Resava i selo Medveđa, njena poruka prevazilazi lokalne i regionalne okvire. Ona govori o univerzalnim vrednostima – o pripadanju, porodičnom pamćenju, kulturnom identitetu, odgovornosti prema precima i obavezi da se nasleđe sačuva za buduće naraštaje. Upravo zato ovo delo nije namenjeno samo čitaocima koji potiču iz Resave ili Srbije, već svakome ko razume da se istorija jednog naroda najpotpunije upoznaje kroz istoriju njegovih ljudi, njihovih porodica i njihovih zajednica.

Posebna vrednost knjige ogleda se i u tome što autor ne posmatra prošlost kao zatvoreno poglavlje istorije. Naprotiv, on je razume kao trajnu osnovu na kojoj se oblikuju savremeni identitet, kulturna svest i društvena odgovornost. Zato ova knjiga nije napisana sa namerom da pruži konačne odgovore na sva istorijska pitanja, već da podstakne čitaoca na razmišljanje, istraživanje i dijalog sa prošlošću. U tom smislu, ona istovremeno predstavlja istorijski dokument, porodični spomenar, kulturnu hroniku i podsticaj za nova istraživanja.

Tri recenzije koje slede napisali su autori različitih profesionalnih profila, ali sa zajedničkim razumevanjem značaja istorijskog pamćenja, kulturnog nasleđa i očuvanja nacionalnog identiteta.

Aleksandar Avramović, dugogodišnji novinar, publicista i nekadašnji glavni i odgovorni urednik radija i televizije, posmatra ovo delo kroz prizmu iskusnog hroničara društvenih i kulturnih tokova. Njegova recenzija ističe istorijski kontinuitet prostora kojim se knjiga bavi, ukazuje na značaj istraživačkog rada autora i naglašava doprinos ovog dela razumevanju srpske prošlosti u njenom širem civilizacijskom kontekstu.

Ljubiša Bata Vujić, dugogodišnji novinar, publicista i glavni i odgovorni urednik radija i televizije, pristupa knjizi iz ugla čoveka koji istoriju ne posmatra samo kao niz događaja, već kao temelj nacionalnog identiteta i kulture sećanja. Njegova recenzija prevazilazi okvire književnog prikaza i prerasta u promišljanje o odnosu savremenog čoveka prema sopstvenim korenima, porodici, tradiciji i odgovornosti prema precima. Pozivajući se na poznatu misao Dositeja Obradovića – „Knjige, braćo, knjige, a ne zvona i praporci” – Vujić podseća da su znanje, obrazovanje i istorijsko pamćenje najtrajniji temelji svakog naroda.

Sanela Simić, komunikolog i bibliotekar, sagledava knjigu sa stanovišta dokumentarne, bibliografske i kulturološke vrednosti. Njena analiza posebno naglašava značaj sistematičnog prikupljanja, obrade i čuvanja istorijske građe, ukazujući da ovakva dela predstavljaju trajno svedočanstvo o kulturnoj baštini i predstavljaju dragocen izvor za buduća naučna i zavičajna istraživanja.

Iako su nastale nezavisno jedna od druge i iz različitih profesionalnih perspektiva, sve tri recenzije dolaze do zajedničkog zaključka – da knjiga „Od Vinče do Resave – stazama predaka” predstavlja mnogo više od lokalne monografije. Ona je dokument o istorijskom trajanju jednog prostora, svedočanstvo o ljudima koji su ga stvarali i čuvali, kao i doprinos očuvanju kulturnog i istorijskog pamćenja srpskog naroda.

Pred čitaocem se, stoga, ne nalazi samo knjiga o jednom kraju Srbije. Pred njim je putovanje kroz više hiljada godina ljudskog trajanja, od neolitske Vinče do savremene Resave; putovanje koje povezuje arheološke nalaze, istorijske izvore, porodične rodoslove, usmena predanja i lična svedočanstva u jedinstvenu celinu. To je put kojim se prošlost ne posmatra kao završeno vreme, već kao trajni izvor razumevanja sadašnjosti i odgovornosti prema budućnosti.

U vremenu kada globalizacija i ubrzani način života često potiskuju lokalna sećanja i porodične priče, ovakva dela podsećaju da identitet nije apstraktan pojam. On se gradi na pamćenju, jeziku, kulturi, porodičnom nasleđu i poštovanju onih koji su svojim radom, žrtvom i stvaralaštvom oblikovali svet koji danas nasleđujemo.

Knjiga *Od Vinče do Resave – stazama predaka* nije napisana samo da bi sačuvala sećanje na prošlost. Napisana je da bi budućim naraštajima ostavila pouzdano svedočanstvo o ljudima, porodicama i vremenu iz kojeg su potekli. Jer narod koji poznaje svoje poreklo, razume svoju prošlost i čuva svoje kulturno pamćenje, sigurnije gradi svoju budućnost.

Upravo zato knjiga „Od Vinče do Resave – stazama predaka” predstavlja mnogo više od hronike jednog kraja. Ona je svedočanstvo o trajnosti ljudskog pamćenja, o snazi porodičnih korena i o kulturi koja opstaje zahvaljujući ljudima spremnim da prošlost sačuvaju za budućnost. U tome leži njena dokumentarna vrednost, njen kulturni značaj i njena trajna poruka budućim naraštajima.